

Kuusanniemen aktiivilietelaitoksen toinen vaihe rakenteille

Kymin Paperiteollisuus Oy ja Ahlström Aquaflow Oy ovat allekirjoittaneet hankintasopimuksen Kuusanniemen aktiivilietelaitoksen laajennuksesta alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Ahlström Aquaflow Oy toimittaa prosessisuunnittelun, laitteet ja instrumentoinnin tilaajan vastatessa rakennustekniikan toteuttamisesta.

Vuosina 1988–1989 rakennetussa aktiivilietelaitoksessa varauduttiin laajennukseen, joka mahdollistaa Voikkaan paperitehtaan jätevesien käsittelemisen yhdessä sellutehtaan jätevesien kanssa.

Laajennuksen rakennustyöt ajoitetaan siten, että koneasennukset voidaan aloittaa ensi talven aikana ja koekäyttöön laajennus saadaan vuoden 1992 kesällä. Puhdistamon ensimmäisen vaiheen toimitti myös A. Ahlström Osakeyhtiön Sa-

Kuusanniemen aktiivilietelaitoksen toisen vaiheen käynnistymisen jälkeen myös Voikkaan paperitehtaan jätevedet käsitellään Kuusanniemessä. Laajennuksen koekäytöt alkavat elokuussa 1992.

vonlinnan konepaja.

Ilmastuslaitteiden osalta Voikkaan vesien puhdistamiseen varauduttiin jo ensimmäisessä vaiheessa. Nyt toteutettavassa laajennuksessa rakennetaan alkupere-

räisen suunnitelman mukaisesti yksi uusi jälkiselkeytin, jotta laitos läpäisee lisääntyvän vesimäärän. Ensimmäisessä vaiheessa varattiin myös paikat tarvittaville il-

makompressorille, jotka nyt hankitaan.

Hankkeen valmistuttua kaikki Voikkaan paperitehtaan ja kuorimon mekaaniselta puhdistamolta poistuvat vedet pumpataan Kuu-

sanniemen aktiivilietelaitokseen. Näin voidaan merkittävästi pienentää Voikkaan tehtaan aiheuttamaa vesistökuormaa niin kemiallisen kuin biologisen hankulutusosalta. Ve-

sien purkupaikka siirtyy Voikkaalta Kuusanniemeen, joten Voikkaan ja Kuusanniemen välinen joki-
osuus puhdistuu entisestään.

Kymin Paperiteollisuus Oy:n valmistaman Griffin Art -paperin ominaisuuksia on parannettu vastaamaan vaatimuksia, joita markkinat asettavat nykykäsityksille täyspäälystetyille puuvapaille paperille.

”Griffin Artin kiiltoa on parannettu, mikä nostaa myös painetun pinnan kiiltoa. Uudistuksella eriytämme kaksoispäälystettyjä laatuja selkeämmin toisistaan. Griffin Art on puuvapaa huippulaatu ja Griffin KymexCote edullisempi, lievästi hiokkeittainen vaihtoehto, joka kuitenkin vastaa ominaisuuksiltaan useimpia puuvapaita kaksoispäälystettyjä papereita mm. korkean vaaleutensa ansiosta”, kertoo kotimaan ja Skandinavian myynnistä vastaava apulaisjohtaja Kai Segerstahl.

Griffin Art uudistettiin

Ensimmäisistä koepainatuksista saadut kokemukset ovat Segerstahlin mukaan rohkaisevia: painovärien asettuminen on hyvä ja painojälki kilpailukykyinen verrattuna. Korkeasta kiiltoa huolimatta vaaleus on

hyvä ja myös paperin ajettavuus on kunnossa.

Griffin Artia toimitetaan sekä arkkipaperit myyminen kotimaan arkkimyyntistä vastaava Paperi Dahlberg ja rullapaperit Kymin oma myyntiorganisaatio.

Kymin ympäristövideo valmistui

Kymin Paperiteollisuus Oy:n tilaama, ympäristönsuojeluasioita esittelevä video on valmistunut. ”Huoli ympäristöstä” nimen saanut, 12 minuuttia kestävä ohjelma kertoo teollisuuden ja liikenteen kasvun aiheuttamasta ympäristökuormituksesta sekä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty päästöjen vaikutusten minimoimiseksi.

Videon, joka käsittelee ympäristöaihetta kysymysvastaus-muodossa, kolederyhmänä on ns. suuri yleisö. Sellutehtaan toimintaa ja yhteyttämisreaktiota havainnollistetaan ohjelmassa animaatioilla.

Ohjelman suunnitteluun osallistuivat asiantuntijoina johtaja Eero Niinikoski ja ympäristönsuojelupäällikkö

Ympäristövideon valmistamisessa asiantuntijana toimi ympäristönsuojelupäällikkö Harri Jussila (vas.) ja käsikirjoituksen teki tiedotuspäällikkö Reijo Virta.

Harri Jussila. Videon käsikirjoituksesta vastasi tiedotuspäällikkö Reijo Virta, dramatisoinnista Aimo Vuorinen, ohjauksesta Kari Pirilä, kuvauksesta Ismo

Korhonen ja musiikista Heikki Hakola.

”Huoli ympäristöstä” -video on toistaiseksi nähtävissä vain suomenkielisenä versiona.

31.5. 1991

- Ilmanlaatu jatkuvaan tarkkailuun. Sivu 3.
- PK 4 heräsi uudelleen henkiin. Sivu 3.
- Jättiläisen reikäleipä. Sivu 4.
- 100-vuotissäätiö jakoi taas apurahat (kuva oik.). Sivu 5.

POVARI

OIKEAA JA VÄÄRÄÄ KONSENSUSTA

Oikea konsensus lienee sellaista, että yhteisesti kannetaan vastuuta maan asioista. Se edellyttäisi myös valmiutta kipeisiin ratkaisuihin, joilla Suomi Oy ajettaisiin ulos kaikkien sen kansalaisten hyvinvointia madaltavasta syöksykierteestä. Päivittäin kohoavat työttömyysluvut, yritysten lakkauttamiset yms. osoittavat, että elämme nyt itseään nopeuttavassa lamavaiheessa.

Kaikki ovat vaatimassa säästämistä, markkinavoimien vapauttamista ja hintojen alentamista. Väärää konsensusta kukkii kuitenkin se, ettei itse asiassa mikään osapuoli ole omalta osaltaan tinkimässä näiden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Ylevästi vaaditaan myös vakaata, vahvaa markkaa. Nämäkin ponnistelut jäävät juhlapuhujan pönttöön. Palkka-, kantohinta- yms. neuvotteluissa vaaditaan vain lisää; vähimmilläänkin edes jonkin verran yli sen, minkä taloudelliset rahkeet kestävät. Suomessa elää ihmeellinen usko siihen, että hyvinvoinnin ja reaaliensioiden paraneminen synnytetään sopimuksilla riippumatta tuotannon tehokkuudesta ja sen kannattavuudesta. Ei, vaikka vuosikaudet on nähty, että korkeat palkat ja korkeat hinnat vain kumoavat toisensa ostovoimassa.

1980-luvulla koko kansantalouden tuottavuus kohosi Suomessa keskimäärin 3,4 prosenttia vuodessa. Samanaikaisesti palkkojen ja välillisten työvoimakustannusten nousu ylitti tuottavuuden lisäyksen keskimäärin 7,4 prosentilla vuodessa. Kun inflaatio 1980-luvulla eteni 7,3 prosentin vuosivauhtia, voi jokainen itse päätellä, mihin puuhun sitä päätät hakattiin. Inflaatio söi "ylimääräisen" ostovoiman ja samalla menetettiin sekä kannattavuus että kilpailukyky.

Näin pyöriessään ei tällainen hullunmylly hyödytä ketään. Päinvastoin. Mutta olisiko jo opiksi? Toivottavasti, sillä uuden kestävänsä kehityksen tien löytäminen edellyttää rohkeutta useiden, aikojen saatossa syntyneiden ja vinoutuneiden perusrakenteiden purkamiseen.

Eräs sellainen on nykyinen **työllisyyslaki**, joka polttaa miljardeja tuloksetta. Miljardeja, jotka voitaisiin käyttää koulutukseen, uuden opettamiseen eikä kunnan pihatöihin.

Maatalouslaki puolestaan edellyttää mm. kustannusten nousun täysimääräistä korvausta. Jos kustannukset muuttuvat "tuloiksi", niin mitä hätää on toimintaa rationalisoida.

Suomalainen **työlainsäädäntö ja sopimukset** sisältävät elementtejä jo eleyiltä ajoilta. Ihmisiä estetään tekemästä työtä, vaikka haluakin olisi. Säädökset ja keskitetyt mallit sorvataan siellä, missä ei tunneta paikallisia tarpeita. Pyhiin vakansseihin perustuva työnteko ei ruoki uusien asioiden etsimistä, muutoshalua ja -henkeä. Näin talonpojan järjellä ajateltuna tuntuisi myös siltä, että työvoiman todellinen tarve ja taito kohdentuisivat kaikkien kannalta mielekkäimmin, mikäli palkat mukailisivat yrityksen pitkän ajan tuottavuutta ja että palkkatasot eri ammattiryhmien välillä voisivat vaihdella nykyistä enemmän.

Mikäli järkevän konsensuksen kautta pystytään perusrakennelmien vinoutet korjaamaan nykyaikaa vastaaviksi, sitä nopeammin on mahdollisuus palauttaa kestävänsä kehityksen pohjalle. Ellei, sitä syvemmälle kierteesen ajautetaan. Lopulta muutos väkisin murentaa vanhat etuisuudet ja sopimukset. Ympäröivä todellisuus on tässä mielessä karu ja vastaanhangoitteijoita tottelematon.

LUKIJOILTA

Povarille
progressiivisesta
verotuksesta

Uutiskymin "Hämähäkinverkon" kirjoittaja ei ilmeisesti ole metsäpalstan omistaja, koska ei tiedä, että kantorahatuloja jo nykyisin verotetaan progressiivisesti.

Metsäverotus perustuu metsämaan (metsän maapohjan) veroluokituksen mukaiseen tuottoon. Näin saatu laskennallinen tulo lisätään henkilön muiden tulojen päälle. Joten tavallisten ihmisten metsätulon verotus on tälläkin hetkellä progressiivista.

Jos Povari tarkoittaa metsänomistajilla maa- ja metsätalousyrittäjää, pätee sama asia sielläkin — edellyttäen, että metsätulot ylittävät kulloinkin voimassa olevan valtion tuloverotuksen alarajan.

Kouvola 2.5.1991

Pekka Takkala

Eläkkeellä oleva alue-esimies

Tasapelikö?

Varsinainen metsäverotus erillisenä ei ole progressiivinen, vaan perustuu maan tuottokykyyn, pintaalaan ja edellisvuosien toteutuneisiin kantohintoihin. Metsäverotus ei ole todellisiin myyntitapahtumiin perustuva, vaan laskennallinen. Tästä liennemme Takkalan kanssa samaa mieltä ja siksi en pitänyt itse metsäverotusta progressiivisena.

Kun metsäverojärjestelmän kautta laskettu verotettava tulo metsästä yhdistetään ansio-, pääoma- yms. tulojen tapaan verotettavaksi kokonaistuloksi, saa tämä loppupotti myös progressiivisen vivahteen.

Olen kiitollinen palautteesta. Povarointi on mielekästä, jos joku edes seuraa juttuja.

Povari

Ympäristösuojelun

Raskasmetallit

Kloorin valmistus
ja elohopea

na (Suomessa käytössä 1956-1968). Kun haitat huomattiin, peitauksessa siirryttiin muihin elohopeayhdisteisiin, esim. vuonna 1987 näitä käytettiin 7 383 kiloa (noin 4 100 kiloa elohopeana). Myös puunjalostuksessa käytettiin 1950- ja 1960 -luvuilla elohopeayhdistettä limantorjunnassa. Näistä luovuttiin vapaaehtoisesti vuonna 1969.

Elohopeaa käytetään merkittäviä määriä myös erilaisissa paristoissa, loistelampuissa ja kuumeittareissa, joiden kautta luontoon kulkeutuu noin 5 000 kg elohopeaa vuodessa. Näiden tuotteiden talteenottoa kotitalouksista ja kuluksista ei ole saatu vielä riittävän hyvin toimimaan.

Paljon julkista keskustelua on käyty myös hampaiden paikkauksessa käytetystä elohopeasta (reilu 1 000 kg vuonna 1989). Myös fossiilisista polttoaineista sekä malminjalostuksesta päätyy elohopeaa luontoon. Suomen luontoon arvioidaan joutuvan eri lähteistä noin 23 000 kiloa elohopeaa vuodessa. Maaperässä on myös luontaisesti elohopeaa, jota liukenee vesiin. Kuormittamattomien erämaajärvien kaloissa on keskimäärin 0,5 mg elohopeaa kalakiloa kohden.

Kuusankoskella käytetään elohopeaa myös kloorin valmistuksessa. Elohopea toimii prosessissa toisena elektrodina, kun ruokasuolaa hajotetaan sähkövirralla klooriksi ja natriumiksi. Elohopea kiertää prosessissa jatkuvasti, mutta pieniä määriä päätyy tehtaan ilmastointiin ja jätevesien kautta ulos.

Prosessissa elohopeaa on noin 100 000 kg, ja vesiin karkaava osa on noin 1 kg vuodessa. Ilmaan erilaisten huoltotöiden ja toimintojen seurauksena höyrystyy hieman yli sata kg vuodessa. Valtaosa määrästään pääsee ulkoilmaan kennosalin tuuletusilman mukana.

Aiemmin mainittujen viljan peittausaineiden ja lampujen, paristojen sekä kuumeittarien kautta elohopeaa joutuu ympäristöön pelkästään näistä lähteistä noin 2 grammaa jokaista suomalaista kohden. Klooritehtaan elohopeakuormitus luontoon vastaa näin laskien esimerkiksi Kouvolan ja Kuusankosken asukkaiden yhteensä aiheuttamaa elohopeakuormitusta.

Klooritehtaan elohopeapäästö on saatu jo 1970-luvulla tehokkaiden talteenotto- ja puhdistustoi-

mien ansiosta kansainvälisestikin mitaten tuotannon määrään nähden hyvälle tasolle. Jos jokainen kuluttaja osaltaan pääsee kulutustavaroiden elohopean talteenotossa ja kierrätyksessä samaan tehokkuuteen, on elohopeaongelma Suomessa suurelta osin ratkaistu.

Harri Jussila

Artikkelin kirjoittaja on Kymen Paperiteollisuus Oy:n ympäristösuojelupäällikkö.

A
C
B

Ilmanlaadun tarkkailusta ensimmäiset mittaus tulokset

Pohjois-Kymenlaakson alueella on aloitettu teollisuuden ja kuntien yhteistoimin jatkuvatoiminen ilmanlaadun tarkkailu. Vuodenvaihteessa tapahtuneiden laitetöiden ja kevään ohjelmistoasennusten jälkeen on tällä hetkellä käynnissä mittausverkoston ja raportointiohjelmiston sisäajaja.

■ "Mittaus tuloksia on käytössä huhtikuun alusta lukien. Ilmanlaadusta voidaan tehdä luotettavia johtopäätöksiä vasta pitempiaikaisen seurannan pohjalta", toteaa työhygieenikko **Erkki Haarto**.

Tarkkailun toteuttaa Kouvolan Valkealan kansanterveystyön kuntainliitto. Tiedonsiirtoverkosto käsittelee Pohjois-Kymen Keskuslaboratoriossa sijaitsevan keskustietokoneen, johon puhelinverkostoa pitkin välittyvät reaaliaikaiset mittaus tiedot neljästä eri mittaus pisteestä. Keskustietokoneen kautta mittaus tietoja siirretään neljälle seurantamikrolle, jotka sijaitsevat kunkin kunnan ympäristönsuojelutoimistoissa ja Kymin Paperiteol-

isuus Oy:llä Kuusankoskella. Automaattisilla analysaattoreilla mitataan typen oksideja, rikkidioksidia ja hajurikkidihydrideitä. Lisäksi tarkkaillaan laskeumaa ja ilman hiukkaspitoisuuksia. Sääasemilla havainnoidaan tuuli-, lämpötila- ja kosteusarvoja. Tarkkailun toteuttajan tarkistamat mittaus tulokset ovat sopijaosapuolten julkaistavissa.

Mittausverkostoa on suunniteltu laajennettavan kuluvaan vuonna mm. automaattisella leijuma-analysaattorilla.

Mittausverkostoa on suunniteltu laajennettavan kuluvaan vuonna mm. automaattisella leijuma-analysaattorilla.

Mittausverkostoa on suunniteltu laajennettavan kuluvaan vuonna mm. automaattisella leijuma-analysaattorilla.

Kuusankosken mittauspistettä, joka sijaitsee Lehmustien puistossa, esittelevät kaupungin ympäristönsuojelupäällikkö Seppo Särkinen (vas.), Kymin työhygieenikko Erkki Haarto ja terveystarkastaja Reijo Pesonen Pohjois-Kymenlaakson keskuslaboratoriosta, Kouvola.

PK 4 tekee taas paperia

Kun Kymi-yhtiön vuonna 1928 Charles Walmsley & Co:lta tilaama "kahden rullan paperikone" PK 4 vuoden 1929 kesäkuussa käynnistyi, laskettiin sen tuottavan kolme kertaa enemmän paperia vuodessa kuin edeltäjänsä eli 20 000 tonnia.

■ Kun samainen kone uudistettiin täydellisesti vuonna 1974 totesi korjausmestari **Erkki Koskinen**: "Ei se uutta konetta häpeä."

Kuluvan vuoden toukokuussa PK 4 teki ensimmäisen kerran paperia kenialaisen Panafrican Paper Mills'in omistuksessa Kenian Vebuyessä. Koneen vihkiäisiin lähtenyt, mutta käynnistämispuuhun perälaatikkoa ajamaan joutunut, äskettäin eläkkeelle siirtynyt kehitysjohtaja **Lennart Gräsbeck** totesi takaisin Keniasta palattuun: "Enemmän se näytti paperikoneelta kuin tehtaan kaksi 1970-luvulla käynnistynyttä paperikonetta. Tehdas on yhtä siisti kuin suomalaisetkin laitokset."

Eucalyptuksesta, syressistä ja paikallisista männystä tehty massa muuttui ensimmäisen kerran uu-

PK 4:n tyytyväisiä käyntiinajajia: Eero Nevalainen (vas.) ja Risto Kämäräinen Teollisuussuunnittelusta, Kalevi Lehto, PK 4:n eläkkeellä oleva koneenhoitaja, Markku Matikainen Teollisuussuunnittelusta, tehtaanjohtaja V.D. Saboo, Helkki Kostamovaara Teollisuussuunnittelusta, Lennart Gräsbeck Kymmene Oy:stä sekä tehtaan käyttöinsinööri Redi. Onnistuneen käyntiinajon jälkeen miehille maalattiin otsaan menestyksen merkki perinteiseen intialaiseen tapaan.

den maalikerroksen pintaansa saaneella PK 4:llä paperiksi toukokuun 2:sen päivän iltana klo 22.10. Käynnistys onnistui hyvin. "Köysi putosi kerran, aiheuttamatta kuitenkaan koneelle vaurioita", kommentoi Gräsbeck.

Käynnistämisen onnistuminen oli äärimmäisen tärkeää, sillä tehtaalle odotettiin seuraavaksi päiväksi Kenian presidenttiä, **Daniel Arap Moita**. Hän oli lupautunut vihkimään uudisrakennuksen. Oltiin siis ymmärrettävää, että "sitä hetkeä kun paperi saatiin popelle, ei sanoin voinut kuvata", muistelee Gräsbeck. "Ja heti ensimmäisen rullan sanottiin olevan markkinolle toimitettua de luxe duplicating-laattaa".

Vihkiäisjuhlat pidettiin 3. toukokuuta eivät rajoittuneet vain PK 4:ään. Samanaikaisesti otettiin juhlallisesti käyttöön uusi paikallinen koulu ja siistauslaitos.

Kutsuvieraita oli yli tuhat: presidentin lisäksi ministereitä, kuvernööri, suurlähettiläitä ja rahoittajien edustajia Washingtonista.

Vebuyen kaupungin tärkeimmät kadut oli juhlan kunniaksi koristettu Kenian lipuilla, rytmimusiikki raikui ja – kuten Suomessa – kutsuvierailta oli tumma puku yllä. Pääjuhla pidettiin Vebuyen stadionilla. Mukana olivat lähes kaikki kaupungin 20 000 asukasta – merkkipäivän johdosta he olivat saaneet vapaapäivän.

Kuvaan kuului myös se, että Kenian televisio lähetti vihkiäispäivänä Vebuyestä puolen tunnin ohjelman.

Miksi Keniaan?

Kerratessaan paperikonetoimituksen taustoja muistuttaa Gräsbeck, että taloudellinen riski oli pieni. Ostajan taustavoimina olivat nimittäin Kenian valtio, Maailman-

pankin alainen International Financing Corporation ja suuri intialainen paperinvalmistaja Birla.

Kenialaiset puolestaan saivat kaupassa laajan paketin: tehdassuunnittelun, koneet, Kymin osamaisen ja myös Kymmene Oy:n lakkauttamalta Calais'n tehtaalta hyväkuntoisen tehdasrakennuksen.

"Pakettitoimituksena saimme kaupassa selvästi enemmän kuin jos olisimme myyneet pelkästään paperikoneen. Tekemällemme työlle tuli siis hyvä tuntipalkka."

Tiukka aikataulu

Koneen myymisestä allekirjoitettiin sopimus elokuussa vuonna 1989. Peruskivi murattiin – presidentti Moin läsnäollessa – lokakuussa. Kiinalaiset rakennustyöläiset aloittivat lapiotyönä tehtaan tekemisen välittömästi ja asennusvaiheeseen ennätettiin seuraavana kesänä 1990. Tällöin paikalla oli

myös puolenkymmentä Kymin ja Teollisuussuunnittelun asiantuntijaa.

Pelkästään PK 4:n laitteilla ei tultu toimeen, vaan uudistustyötä varten käytettiin purettua Kymin PK 7:lta pumppuja, sekoittajia ja pulppereita, instrumentointia ja automaatiota. Hylkysaostin ostettiin Norjasta, toinen sekoittaja Ruotsista ja kaapelit Ranskasta.

Kuin 100 vuotta sitten Kuusankoskella

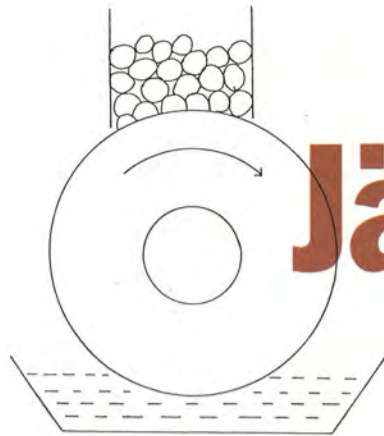
Kenian luoteisosassa sijaitseva Vebuye oli vielä 1960-luvulla Gräsbeckin mukaan turvemajakylä. Koska alueen lävitse kulkevat sekä Mombasaan menevä rautatie että maantie, oli paikkakunnalla kehittymisen edellytyksiä.

Sellutehtaan ja paperitehtaan rakentaminen muuttivat alueen luonteen 1970-luvulla, yhtiö rakennutti koulut ja kaupat samalla lailla kuin Kymi Kuusankoskella. Sittenmin Panafrican on hankkinut Vebuyeen myös lääkäreitä, korkeamman opintajon, high schoolin, rakentanut hotellin, vierastalon ja tehnyt teiden lisäksi myös muuta kunnallistekniikkaa.

Pan African Paper Mills tuottaa noin 90 prosenttia Keniassa käytettävästä paperista. Vebuyen tehtaalla on edelleen huomattavia laajennussuunnitelmia: seuraavaksi tehdään sellutehtaalle bagassia eli sokeriruokojätettä hyödyntävä kuitulinja. Lisäksi piirustuspyödyllä on kartonkikone.

Näin 20 miljoonan asukkaan Kenia, joka nyt saa pääasiallisen toimeentulonsa teen ja kahvin viljelystä sekä turismista, muuttuu hiljalleen teollistuneemmaksi. Ongelmana maalla on 15 prosentin työttömyys. Vebuyessä se nähdään puolisoitapaisena ihmisjoukkona, joka jatkuvasti päivystää tehtaantöihin ulkopuolella, toivoen pääsevänsä vakituiseen työhön.

Teksti: Pia Lindroos
Kuvat: Teuvo Ruuth ja
Kymin arkisto

Jättiläisen reikäleipä

Hiekkalitraja tarvitaan tuhatta kaks,
sementtikiloja samaisen verran,
vielä vettä – ja massa käy
norjemmaks,
kun pyörii myllyssä usean kerran.
Sata kiloa terästä sisuksiin,
seos muottiin ja veen alle upoksiin.
Päiväin päästä, kun esille
vedettämän,
muodon saanut se on pyöreän.

Viedään järkäle varastoon syrjähän
vuoden päivät siel' odottelee,
kunnes saanut on rakenteen
kestävän,
tilaajalleen sit' matkannee.
"Nyt tiedätkö, minkä on resepti?"
"Se hiomakiven on varmasti."
Vain Sinulle kerron tään
salaisuuden:
"Se reikäleipä on jättiläisen."

Kun huolella alustettu betoniseos oli sullottu muottiin, sen pinta tasoitettiin.
Kiviesmiehen Teuvo Ruuthin ja likimain 6000. Sampo-kivi.

■ **Teuvo Ruuth** toimi "jättiläisen leipurina" liki 20 vuotta (1966 – 85). Tuona aikana Sampo-hiomakivitehtaalla valmistui toista tuhatta betonikakkua. Voikkaan rakennusosaston kiviesmies Ruuth rakensi lautamuotteja kivien valua varten. Sammon viimeisinä toimintavuosina 1980-luvulla hän osallistui myös betonimassan sekoittamiseen.

Kokeilunhaluisille kotileipurille laadittu hiomakiven teko-ohje perustuu Teuvo Ruuthin muistitietoon. Rinnakkaislähteenä on käytetty Sampo-tehtaan inspiroimaa diplomityötä, jonka **Jorma Vesanen** teki Oulun yliopiston rakennusinsinööriopistolla vuonna 1977.

Puhtaista raaka-aineista ...

Hiomakiven runkoaineeksi ei kelpannut mikä hiekka hyvänsä.

1930-luvun puolivälissä Kymi hankki omistukseensa parin hehtaarin suuruisen kvartsihiekkaluonon Savon sydäimestä. Nilsin valkea sanna on yli 90-prosenttisesti puhdasta kvartsia ja hionta-ainena ensiluokkaista.

Kuten vehnäjauhot jaetaan hiekatkin jyvääkseen mukaan hienoihin ja karkeisiin. Hiekan laatu oli tärkeä valmistettaessa hiomakiviä mittatilaustyönä asiakastehtaiden tarpeisiin. Kymin puuhiomoon tilattiin hienojyvääisiä kiviä, koska sen paperille oli tunnusomaista silitys ja hyvä painettavuus. Voikkaan kivissä puolestaan käytettiin karkeampirakeisia jyviä, jolloin puun kuidut jäivät pitemmiksi ja paperista tuli lujaa.

Nilsistästä saapunut hiekkakuor-

ma passitettiin ensivaiheessa pesulaan. Siellä kvartsirakeiden pinnat suihkutettiin puhtaiksi, minkä jälkeen sekalaiset hiekkajyvät eroteltiin toisistaan "erisilmäisten" seulojen avulla ja lajiteltu hiekka varastoitettiin sadan litran laatikoihin.

Myös muut hiomakiven tarveaineet oli tarkoin valikoitu. Sideaineena käytettiin Lappeenrannan portlandsementtiä. Jokivesi sen paremmin kuin vesilaitoksen "fluoricoctailkaan" eivät betoni-seokseen soveltuneet, vaan vesi pumpattiin tehdastontilla sijaitsevasta Holman lähteestä, syvältä maan uumenista.

... sekoittaen ja sulloen ...

Tehdasrakennuksen toista kerrosta kutsuttiin myllykerrokseksi. Lattiasa olevan aukon kautta tarveaineet annosteltiin alakerran sekoitusaltaseen. Asialla oli kolme miestä: ensimmäinen hiekoitti astian pohjan, toinen tyhjensi sementtisäkit ja mylläri ammensi kuiva-aineen sekaan tarvittavan määrän vettä. Annostelun välillä hän pariin otteeseen kauhaisi kepuksellaan ja asetti nokareen kämmenensä päälle tunnustellakseen massan kiinteyttä. Pakkosekoittimen pyörivät lastat saivat betoniainekset sekaisin noin viidessä minuutissa. Jokaisesta seoksesta otettiin 15 koepalaa, joista mitattiin betonin vetolujuus- ja satunnaisesti myös puristuslujuus.

Koska sementti veden kanssa reagoituaan alkoi nopeasti kovettua, täytyi kivi valaa viivytyksettä. Raana siirsi betonikuopan valupäikälle, missä massa valutettiin al-

taassa olevaan lautamuottiin eli formuun. Teuvo Ruuthin pyöreäksi rakentamassa muotissa oli teräksisiä tukirakenteita ja jäähdytysputkistoa noin sadan kilon edestä. Muotin keskellä oli puinen "poppu", jonka avulla kiveen saatiin muodostumaan hiomakoneen akselin aukko. Parimetrisellä sauvalla seos tampattiin tiiviisti muottiin. Toinen sullomisessa käytetty väline oli onnto teräsputki, vibra, jonka sähköinen värähtely tärytti massaa tiukaksi.

Valun jälkeen koitti sampolaisille myöhäinen, mutta hyvin ansaittu aamukahvipaussi. Lounasaikaan mennessä oli toinen kivi ja kotiin lähdettäessä jo kolmas kivi muotissa muhimassa.

... kostuttaen ja kuivatellen ...

Samalla kun betoni kiinteytyi muotissa, sen lämpötila nousi jopa 35 asteeseen. Jotta lämpöjännitys ei halkaisisi kiveä, sen päälle pumpattiin lähdevettä. Kylmä neste virtasi sekä kiven ympärillä että sen sisään asetetussa spiraalinmuotoisessa putkistossa neljän vuorokauden ajan.

Jäähtynyt kivi kiskottiin raanalla ylös altaasta. Kun lautamuotti purettiin sen ympäriltä ja puinen "silmä" poistettiin keskiöstä, saivat betonipaakarit ihailua 5 000 kilon valunnaistaan, joka lähinnä muistutti jättiläisen reikäleipää.

Parin viikon kuivattelun jälkeen kivi vietiin sorviin, missä sen päät ja sivut hiottiin tasaisiksi. Nykyistä elintarvikelainsäädäntöä ajatellen Sampo oli leipomustensa tuotemerkinnöissä aikaansa edellä; maalattiinhan jokaiseen "jättilä-

sen kivikyrsään" 30-luvulta lähtien sekä valmistusnumero että vuosiluku.

Hiomakivien varastohallissa valitsi lähes subtrooppinen ilmanala: suhteellinen kosteus oli 80-100 prosenttia ja lämpötila parikymmentä astetta. Tällaisessa kosteushoidossa betoniin mahdollisesti syntyneet hienot halkeamat parantivat täydellisesti. Kiven varastointiaika vaihteli vuodesta kahteen. Vasta sen jälkeen se oli luovutuskunnossa.

... syntyi 6 210 Sampo-hiomakiveä

Sampo-hiomakivi nro 1 syntyi Voikkaan tehtaalla vanhassa sementtivarastossa 1. joulukuuta 1930. Kivi ehti kuivua vain kuu-kauden päivät, kun se jo luovutettiin tilaajalleen, Kymin Osakeyhtiölle. Seuraukset olivat surullisenpuoleiset: kivi ehti pyöriä hiomakoneessa 28 2/3 vuorokautta ja hioa 395 tonnia puuta – sitten se halkeasi.

Hiomakiviosakeyhtiö Sampo osakkeenomistajat kokoontuivat perustamaan yhtiökokoukseen joulukuun viimeisenä päivänä 1930. Kymin Osakeyhtiö oli merkinnyt kaksi kolmasosaa Sampo osakeista. Jäljelle jäänyt kolmasosa jakautui tasan Voikkaan paperitehtaan teknillisen johtajan **Viljo Durchmanin**, rakennusosaston päällikön **Jalmari Kalhon** ja puuhiomion insinöörin **Emil Niinikosken** kesken.

Vuoden 1931 alkupuolella kivien valmistus siirrettiin Voikkaan sahan konehuoneeseen ja vuonna 1936 uuteen tehdasrakennukseen, joka oli kohonnut runsaan kilo-

metrin päähän Voikkaan tehtailta. Sampo-hiomakivien tuotanto kaksinkertaistui lyhyessä ajassa; ensimmäisenä toimintavuonna 1931 valmistui sata ja vuonna 1935 jo 200 kiveä. Tuhannes kivi valettiin vuonna 1937.

Sampon merkittävin asiakas oli sen suurin osakas, Kymin Osakeyhtiö. Ainoana suomalaisena hiomakivien valmistajana tehdas sai runsaasti tilauksia myös muilta kotimaan puuhiomoilta. Ennen sotia yritys esittäytyi myös Euroopan markkinoilla; Sampo-kiviä laivatettiin mm. Ruotsiin, Norjaan, Baltiaan, Hollantiin, Englantiin, Saksaan, Ranskaan ja Italiaan.

Toinen maailmansota tyrehtytti lupaavaan alkuun päässeen vientikaupan. Tuotanto tehtaalla putosi aluksi puoleen, mutta jatkosodan aikana kotimainen kysyntä alkoi elpyä. Sampo-kivituotannon toinen tuhat täyttyi vuonna 1944. Sotavuodet toivat muutoksia myös yrityksen omistukseen; vuonna 1942 Sampo siirtyi kokonaisuudessaan Kymille.

Sotien jälkeiset vuodet toivat Sampoille runsaasti uusia tilauksia. Suurimman yksittäisen urakan muodostivat sotakorvauskivet, joita valmistettiin vuosina 1945–47 Neuvostoliittoon vietäväksi kaikkiaan 162 kappaletta. Työt pyörivät kahdessa löysissä ja vuonna 1947 saavutettiin Sampo-hioman tuotantoennätys: 312 kiveä. Seuraavana vuonna merkittiin tuotantokirjaan toinen työvoitto: 3 000 hiomakiviä oli valmistunut vajaassa neljässä vuodessa.

Vaikka keraamiset tuontikivet alkoivat sotien jälkeen vallata alaa, piti Sampo vielä pitkään pintansa. Kymin ohella myös useissa muissa maamme hiomoissa suosittiin betonikiviä, koska niillä saavutettiin 10-15 prosentin energiansäästö. Sampo tuotannosta kymmenisen prosenttia meni vientiin, pääasiassa Ruotsiin ja Neuvostoliittoon.

Sampo-hiomakivi nro 4 000 valettiin vuonna 1956. Kesäkuussa 1964 tehtaalla väki kokoontui 5 000. Sampo-kiven syntymäpäiville. Viimeisen kerran Sampo konttorissa vietettiin työnjuhlaa lokakuussa 1977, jolloin perhepiirissä nautittiin kakkukahvit 6 000 kiven kunniaksi.

Väistämätön oli kuitenkin edessä. Tehtaalla tuotanto puolittui vuosikymmen vuosikymmeneltä. 1980-luvulla kiviä valmistui enää vajaat parikymmentä vuodessa. Sampo valmistuskirjan viimeinen merkintä on huhtikuun 25. päivältä 1985, jolloin valettiin kivi nro 6 210.

Vaikkei Sampo enää "jauha" eikä "kirjokansi kalkuttele", on varastossa toistaiseksi riittänyt tavaraa. Sampo-kivet pyörivät Voikkaalla vielä tänä keväänä, kunnes vanha puuhiomo huhtikuun lopussa pysähtyi. Varaston viimeiset kuusi kiveä turvaavat Kymin hiomon tarpeen vuosiksi eteenpäin.

20 VUOTTA TÄYTEEN ENSI VUONNA

100-vuotissäätiö uudistuu maltillisesti

Kymin 100-vuotissäätiön merkitystä arvioitaessa on taloudellisten muuttujien ohella huomioitava yhtiöläisten henkisen pääoman kasvu ja toiminnallisuuden kehitys. Näin totesi Kuusankosken paikallisen hallintokunnan varapuheenjohtaja Markku Vanhala Koskelassa 15.5. järjestetyssä apurahajen jakotilaisuudessa.

■ Vanhala otti puheessaan esiin suunnitelmat säätiön sääntöjen muuttamiseksi. Uudistuksen taustalla hän näki yhtiön toirinnassa ja rakenteessa parin vuosikymmenen aikana tapahtuneet muutokset. Alkuaan yhdeksälle tehdaspaiikkakunnalle perustetuista paikallisista hallintokunnista toimivat enää Kuusankoski ja Soinlahti.

Vanhala sanoi henkilöstön edellyttävän, ettei tuleva sääntöuudis-

Juhlapuheet ja musisoinnit on kuunneltu ja apurahat jaettu. Osa tämänvuotisista liki kolmesta sadasta tuen saajasta Koskelan edustalla.

tus olennaisesti muuta säätiön toimintaperiaatteita eikä tarkoitusta. Hallinnon uskomisen yhtiöläisten keskuudestaan valitsemille edustajille on kehittännyt henkilöstöryhmien yhteistyökykyisyyttä ja osataan lisännyt luottamusta säätiön toimintaa kohtaan.

Tilaisuuden juhlapuhuja maaherra Matti Jaatinen hahmotteli Suomen teollisuuden tulevaisuudennäkymiä. Kansainvälisen kilpailun kovenemisesta ja kustannusrakenteen muutoksista johtuen Jaatinen ennusti perusteellisuuden investointien ja niiden myötä huomattavan osan perinteisestä tuotannosta ja jatkojalostuksesta siirtyvän halvempiin ympäristöihin lähemmäs loppukäyttäjää. Suomeen jäävät osittain yrityksen omistus ja hallinto, yritys suunnittelu, tuote- ja tuotantokehittely sekä ne teollisuuden osa-alueet, jotka esim. raaka-aineiden saatavuuden tai korkean jalostusasteen vuoksi kannattaa tuottaa täällä.

APURAHAT 1991

KUUSANKOSKEN HALLINTOKUNTA Palveluksessa olevat

Ammattiin liittyvä opintotoiminta
Brandtelli Tapani 2.000 Englannin ATK-kurssi, Enwald Klaus 4.000 Ditutkinnon suor. II, Heimonen Kyösti 8.000 Opiskelu teknikoksi työn ohella I, Henttonen Rauni 2.500 Englannin kurssi, Hirvinen Mauno 2.800 ATK-kurssi, Hölsä Jukka 2.000 Tekniikan lisensiaattitutkinto, Jyräs Eila 2.000 Englannin kurssi, Kaartinen Esko 6.000 Teknikosta insinööriksi -kurssi III, Kuivainen Päivi 7.000 Ranskan kurssi Nizzassa, Kääriäinen Juha 5.000 Ranskan kurssi Reimissä, Laakso Juha 5.000 Työteknillinen koulu I, Lahtinen Juha 6.000 Työteknillinen koulu III, Laine Ossi 4.000 Soodakattilat-jatkokurssi, Leino Sirpa 2.500 Englannin kurssi, Lukkarinen Helena 3.700 Merkonomintutkinnon suor., Metso Anna-Liisa 13.000 Opiskelu markkinointi-instituutissa, Miettinen Eero 11.000 Englannin kurssi Oxfordissa, Niemi Jorma 8.000 Teknikosta insinööriksi -kurssi II, Nyström Lasse 7.000 Teknikosta insinööriksi -kurssi I, Ora Markku 4.000 Englannin kurssi USAssa, Paavola Ari 5.400 Työteknillinen koulu I, Parvinen Ilkka 8.000 DI-tutkinto työn ohella II, Pekkanen Seija 3.700 Merkonomintutkinnon suor., Puikkonen Mauri 5.500 Öljypoltintyöstä vastaavan kurssi, Puranen Päivi 1.800 Englannin kasettikurssi, Puustinen Matti 8.000 Työteknikosta teknikoksi -kurssi III, Ruippo Jarmo 5.400 Työteknillinen koulu I, Rönneberg Matti 5.800 Kielikurssi Englannissa, Salakka Juhani 8.000 Teknikosta insinööriksi -kurssi II, Strandman Ritva 3.200 Ruotsin kurssi, Sunttila Jukka 7.000 Kielikurssi Englannissa, Suutari Jari 5.000 Materiaalitoimintojen tutkinto, Tompuri Jouko 8.000 Kielikurssi Englannissa, Tuoma Reima 8.000 Teknikosta insinööriksi -kurssi II, Vaara Pirkko 7.600 Saksan kurssi Kölnissä, Vierros Erkki 6.700 Teknikosta insinööriksi -kurssi III, Vierros Kaija 4.000 Merkonomintutkinnon suor., Vilhu-

nen Raili 4.000 Kielikurssi Englannissa, Virtanen Arto 5.400 Työteknillinen koulu I, Vitikainen Kari 5.400 Työteknillinen koulu I.

Muu opintotoiminta

Aitala Erkki 5.000 Markkinoinnin perustutkinto, Alatalo Maritta 3.900 Perushoitajakoulutus, Hasari Reijo 3.000 Iltalukion suor., Inkeroinen Erja 2.500 Vyöhyketerapian kurssi, Jääskeläinen Jorma 3.000 Iltalukio II, Koskelainen Tapani 2.000 Katalysaattoriauton säätökurssi, Laakkonen Jukka 2.000 Ilmaisutaidon kurssi, Lahtinen Maarit 3.000 Lukion oppimäärän suor. englannissa, Lehtovirta Juha 3.000 Iltalukio I, Lempinen Orvokki 1.200 Ravitsemus- ja LUOMU-kurssi, Lundgren Sami 1.000 Iltalukio I, Mykrä Riitta 3.500 Sairaanhoidajan tutkinto, Nurmi Tuomo 3.500 Venäjän kurssi Dyyneillä, Pöyhönen Mikko 6.000 Kielikurssi Englannissa, Rautjärvi Lasse 3.000 Seuratoiminnan ohjaajakoulutus, Salonen Ilmari 1.000 Saksan opiskelu, Sihvola Terttu 3.500 Venäjän kurssi Dyyneillä, Ukkonen Simopekka 1.000 Saksan opiskelu, Vainio Ari 3.000 Merenkulkuopin opiskelu.

Vapaa-ajan harrastustoiminta

Aavaluoma Harry 3.000 Puutyökurssi, Andelin Martti 1.000 Maalaus- ja grafiikkaharr., Arponen Timo 2.000 Laskuvarjohyppykurssi, Auvinen Anna-Maija 1.900 Golfkurssi, Auvinen Aulis 1.900 Golfkurssi, Brofeldt Vappu 1.000 Posliininmaalausharr., Dahl Eila 1.000 Posliininmaalausharr., Eerola Esa 1.500 Perhonsidontaharr., Fontell Ari-Pekka 1.000 Perhonsidontaharr., Forsström Markku 1.000 Silhuettiammuntaharr., Guttormsen Erik 1.800 Perhokalastusharr., Hallikas Esa 1.000 Ilmailukirjallisuusharr., Halme Arto 1.000 Kennelharr., Hanén Juha 1.000 Tarkkuusammuntaharr., Hietala Hannu 1.000 Sukututkimusharr., Huuskonen Juhani 2.000 Purjelentoharr., Ihaksi Jouni 2.500 Hierontakurssi, Immonen Raimo 1.000 Valokuvausharr., Jokiranta Terttu 3.000 Golfkurssi, Kivinen Pertti 1.400 Laitesukelluskurssi, Knapp Riitta 1.000 Kudontaharr., Korhonen Sakari 1.000 Valmentajakerhon seminaari, Kujala Markku 1.100 Golfkurssi, Lampila Pentti 5.000 Video Suomen ilmavoimien lentokonekaanikoista, Laukas Pertti 1.000 Valokuvausharr., Lehmunen Kimmo 1.000 Palvelukoiraopiskelu, Lehtola Else 1.000 Posliininmaalausharr., Lindeberg Stig 3.600 Sukututkimusharr.,

Marttinen Jari 1.500 Perhonsidontaharr., Meriluoto Harri 1.400 Laitesukelluskurssi, Metiäinen Petteri 1.900 Golfkurssi, Metsämuuronen Tarmo 1.100 Pesäpallon juniorivetäjäkoulutus, Mäki Sirkka 1.000 Kudontaharr., Niemi Hannu 2.000 Lentolupakirjan suor., Penttilä Pirjo 2.500 Valokuvauskurssi, Pesu Juha 2.500 Tenniskurssi, Pesu Ulla 2.000 Tenniskurssi, Pirilä Juha 2.000 Laskuvarjohyppykurssi, Puustinen Jukka 1.900 Golfkurssi, Pöyhönen Jukka 2.000 Laskuvarjohyppykurssi, Riihimäki Matti 1.000 Laitesukelluskurssi, Ring Kerttu 1.000 Posliininmaalausharr., Ristola Ulla 2.000 Ratsastusharr., Rötökö Juha 2.000 Karateleiri, Sahala Jari 1.800 Filateliaharr., Salmi Juha 1.000 Öljyväri-maalausharr., Salminen Leena 1.000 Kudontaharr., Sirenius Sirkka 1.000 Posliininmaalausharr., Suihko Aune 1.000 Posliininmaalausharr., Suokas Pentti 3.000 Golfkurssi, Söderholm Jörn 1.500 Golfkurssi, Taipale Tapio 1.000 Skeet-ammuntaharr., Tuominen Päivi 1.000 Käsityöharr., Turklin Veijo 3.000 Pyörö- ja viistehiöntakurssi, Turpeinen Anja 1.000 Käsityöharr., Vanhalakka Valma 1.000 Öljyväri-maalausharr., Vento Risto 1.900 Golfkurssi, Vesa Timo 1.000 Ampumaharr., Wass Timo 2.000 Laskuvarjohyppykurssi, Ärling Rauno 1.000 Paperi- ja massatyöharr.

liininmaalausharr., Lundberg Kaarina 1.000 Posliininmaalausharr., Matteredo Osmo 1.500 Kuvataiteellisen työskentely, Mäensyrjä Jenny 800 Musiikin opiskelu, Mäkinen Vieno 800 Kudontaharr., Mäntynen Onni 500 Puutyöharrastus, Niemelä Heikki 1.000 Valokuvaus- ja videoharr., Nygrén Maj-Lis 1.000 Posliininmaalausharr., Oljemark Torsten 1.500 Kuvataiteen harrastus, Rähä Pertti 1.500 Nordlek-kansantanssijuhlaan osall., Räsänen Vilho 2.000 Sukututkimusharr., Rönkkö Pertti 1.000 Ampumaharr., Salonen Hemmo 3.000 Moottorilentoharr., Savolainen Leo 700 Puutyöharr., Sjöholm Annikki 1.000 Senioritanssikurssi, Sundberg Harry 3.800 Merenkulun opiskelu, Toivanen Erkki 1.500 Kaappikellon valmistaminen, Tuominen Hilka 2.000 Kuvataidekurssi, Valkonen Topi 1.500 Kuvataiteellinen työskentely, Vartiainen Uno 1.000 Taide-maalausharr., Viherkoski Maire 800 Kudontaharr., Virtanen Annikki 1.000 Kudontaharr., Voutilainen Aino 1.000 Käsityöharr.

Perheenjäsenet

Ammattiin liittyvä opintotoiminta

Antila Päivi 1.500 Perushoitajan koulutus, Haapala Anne 2.000 Perushoitajan koulutus, Hautala Ritva 2.000 Sairaanhoidajakoulutus, Heino Merja 2.000 Perushoitajakoulutus, Hilden Tuula 1.500 Opi ostamaan oikein -kurssi, Hänninen Mailis 2.000 Sairaanhoidajakoulutus, Iiskola Sari 2.000 Lastenpäivähoitajakoulutus, Jäppinen Tuija 1.000 Erityispedagogiikan approbatur, Kalliala Riitta 2.000 Kaupallisen englannin kurssi, Koivula Anne 2.000 Sairaanhoidajakoulutus, Koskinen Marja-Leena 1.700 Merkonomintutkinnon suor., Kossila Jaana 1.500 Kirjanpito-opiskelu, Leinonen Päivi 2.000 Sairaanhoidajakoulutus, Lindholm Gunilla 1.500 Kasvatustieteen approbatur, Manninen Hannele 1.500 Askarteluohjauskurssi, Manninen Marjatta 2.000 Sairaanhoidajakoulutus, Mansikkamäki Marjatta 1.500 Kasvatustajana kasvamaan-kurssi, Mattson Sari 2.000 Sairaanhoidajakoulutus, Metsämuuronen Sirpa 1.500 Vanhustyön jat-

Eläkeläiset

Opintotoiminta

Koijärvi Reijo 1.100 Ranskan opiskelu, Myöhänen Kalevi 1.100 Saksan opiskelu, Nylund Torsten 1.400 Ranskan kurssi, Verho Kasper 1.500 Metsätalousohjauskurssi.

Vapaa-ajan harrastustoiminta

Asikainen Erika 1.500 Kansallispuvun valmistaminen, Finnberg Maila 1.000 Posliininmaalausharr., Forsbacka Anja 1.500 Kuntoliikuntakurssi, Gallén Carl-Magnus 2.000 Kirjansidonta ja kotiseutuhistorian harr., Gustafsson Antti 1.500 Koristeveistoharr., Joutjärvi Risto 2.000 Sävellys- ja sanoitus-työ, Koskinen Sirkka 800 Musiikin opiskelu, Laaksonen Erkki 2.000 Taideleiri, Laine Annikki 2.000 Öljyväri-maalauskurssi, Lakka Eeva 1.000 Pos-

Kuusankosken hallintokunta		kpl	mk	(%)
Palveluksessa olevat	Amm.liitt. opiskelu	40	221.400	
	Muu opiskelu	19	54.100	
	Vap.ajan harrastus	60	96.700	
	YHTEENSÄ	119 (64 % hakijoista)	372.200	(49 %)
Eläkeläiset	Opiskelu	4	5.100	
	Vap.ajan harrastus	32	45.200	
	YHTEENSÄ	36 (57 % hakijoista)	50.300	(7 %)
Perheenjäsenet	Amm.liitt. opiskelu	30	52.200	
	Muu opiskelu	33	70.000	
	Vap.ajan harrastus	61	75.300	
	YHTEENSÄ	124 (61 % hakijoista)	197.500	(26 %)
100 % kerhot	6	65.000	(9 %)	
Yhteisöt	14	65.000	(9 %)	
YHTEENSÄ	299	750.000		

APURAHAT jatkoa sivulta 5

kokurssi, Mukkila Leila 2.000 Sosiaali- kasvatustajakoulutus, Multanen Kristiina 3.000 Työharjoittelu USAssa, Niskanen Merja 2.000 Sairaanhoidtajakoulutus, Perätalo Katja 600 Lapsen luonnonmukainen hoito -kurssi, Puustinen Marjaana 2.000 Erikoisröntgenhoitajan koulutus, Puustinen Riitta 1.300 Vanhustyön jatkolinja, Reiman Taina 2.000 Artesaanikoulutus, Räsänen Terttu 1.100 Tekstinkäsittelykurssi, Seppälä Aila 2.500 Kielikurssi Ranskassa, Seppälä Satu 1.000 Hoitotieteen opiskelu, Sulkusalmi Marjatta 1.500 Vanhustyön jatkokurssi.

Muu opintotoiminta

Heinikainen Ritva 1.500 Merkonomi tutkinnon suor., Huuononen Mari 2.000 Vaihto-oppilasvuosi Hondurasissa, Häkkinen Hannu 2.500 Kielikurssi Englannissa, Hämäläinen Irma 1.500 Portugalin kurssi, Joutjärvi Ritva 1.500 Englannin kurssi, Karisaari Pirjo 1.500 Iltalukio I, Keisala Irja 2.000 Iltalukio II, Korhonen Riku 2.500 Kielikurssi Englannissa, Lahdelma Sami 1.600 Kielikurssi Ranskassa, Laine Eini 1.500 Englannin kurssi, Laine Miia 2.500 Kielikurssi Englannissa, Leppänen Raija 1.500 Eläkeläisten liikuntaja virikekurssi, Lukkarinen Sanna 1.100 Ruotsin kurssi, Mikkola Irja 1.500 Englannin kurssi, Motturi Pauliina 2.500 Kielikurssi Englannissa, Mäkinen Kirsti 1.000 Englannin kurssi, Nikula Teija 2.500 Kielikurssi Englannissa, Orilähde Mirjami 2.500 Kielikurssi Englannissa, Paalanen Mika 2.500 Kielikurssi Englannissa, Pigg Elina 1.000 Ruotsin ja englannin opiskelu, Potinkara Pasi 2.500 Kielikurssi Englannissa, Purmonen Mari 2.500 Kielikurssi Englannissa, Pylväinen Henri 2.500 Kielikurssi Englannissa, Salonen Jussi 2.500 Kielikurssi Englannissa, Sirén Sirkku 2.000 Kauppa- tekniikan tutkinnon suor., Strand Susanna 3.000 Vaihto-oppilasvuosi USAssa, Sulkusalmi Katja 2.500 Kielikurssi Ranskassa, Södervik Hanna 2.500 Kielikurssi Englannissa, Tenetz Antti 2.500 Kielikurssi Englannissa, Vainonen Johanna 1.800 Kielikurssi Englannissa, Valve Minna 3.000 Englannin opiskelu USAssa, Vento Jenny 3.000 Vaihto-oppilasvuosi USAssa, Wallén Outi 3.000 Vaihto-oppilasvuosi USAssa.

Vapaa-ajan harrastustoiminta

Aho Mika 1.200 Jääkiekkoleiri, Brofeldt Jarno 1.000 Jääkiekkoharr., Eklund Mikko 1.000 Suunnistusharr., Erjansalo Tea 1.000 Ratsastusleiri, Eskola Piia 1.000 Pianonsoiton kurssi, Eskola Tea 1.500 Viulunsoiton kurssi, Fält Minna 1.000 Kanteleensoiton opiskelu, Gustafsson Ester 1.100 Koristeveistoharr., Heinikainen Pekka 1.500 Laskuvarjohypyppykurssi, Helenius Eeva 1.500 Lyijylasikurssi, Helenius Jani 2.400 Hanurisoiton opiskelu, Hilden Simo 1.000 Perhonsidontaharr., Hirvonen Kristiina 1.000 Ratsastusleiri, Hirvonen Markus 1.000 Tenniskurssi, Hokkanen Elina 1.000 Pianonsoiton opiskelu, Hutton Bianca 1.000 Pianonsoiton opiskelu, Immonen Lemmikki 1.000 Posliinimaalausharr., Jormalainen Juhani 1.000 Tenniskurssi, Joutjärvi Saara 1.100 Maalausharr., Joutjärvi Santtu 1.000 Puhallinsoittajaleiri, Jäppinen Toini 1.100 Akvarellimaalausharr., Kakkonen Jussi 1.200 Jääkiekkoleiri, Kansikas Tero 1.000 Perhon- ja vaapuntekoharr., Karhunen Marja-Leena 3.000 Taide- näyttelyn järjestäminen, Kauppinen Hilka 1.100 Taidenäyttelyn järjestäminen, Lahdelma Tapani 4.000 Tennisharr., Lahtinen Jaani 1.200 Jääkiekkomaalivahtikurssi, Lamminpää Sinikka 1.300 Kilpatanssiharr., Lampila Maija-Liisa 1.000 Posliinimaalausharr., Lampinen Birgitta 3.000 Piirros- ja grafiikanäyttelyn valmistaminen, Lappinen Kaisa 1.000 Pianonsoiton opiskelu, Lukkarinen Päivi 1.000 Ratsastusleiri, Maljanen Anne 1.100 Kip-sitaideharr., Malm Ville 1.200 Jääkiekkomaalivahtikurssi, Manninen Hilka 1.000 Posliinimaalausharr., Mansikkamäki Merja 1.000 Pianonsoiton opiskelu, Merelä Jussi 1.200 Jääkiekkoleiri, Muhonen Ritva 1.000 Posliin-

maalausharr., Mäkinen Mikko 1.000 Pianonsoiton opiskelu, Mäntynen Saara 500 Öljyvärimaalausharr., Niinikoski Eriikka 1.000 Pianonsoiton opiskelu, Nikkinen Liisa 1.000 Posliinimaalausharr., Nupponen Johanna 1.600 Kuvataideleiri, Orava Joanna 1.500 Baletti-harr., Orava Sari 1.500 Kouluratsastusharr., Pentikäinen Jari 1.200 Jääkiekkoharr., Pentikäinen Jukka 1.000 Jääkiekkoleiri, Perätalo Tuula 1.000 Lasityökurssi, Pitkänen Else 1.200 Kansallispuvun valmistaminen, Rihu Terttu 1.200 Kansallispuvun valmistaminen, Simola Emma 1.000 Ratsastusleiri, Simola Kirsi 1.000 Pianonsoiton opiskelu, Sjöblom Piia 1.000 Ohjastajakurssi, Suomi Jyrki 1.000 Perhosharrastus, Teinilä Tea 1.000 Pianonsoiton opiskelu, Tiuhonen Riikka 1.500 Baletti-harr., Timonen Helvi 1.200 Kansallispuvun valmistaminen, Tolvanen Kirsti 1.200 Perinnekeisityökurssi, Tulokas Juha 1.000 Jääkiekkoharr., Tuominen Anna 1.000 Ratsastusleiri, Wallén Oili 1.000 Ratsastusleiri.

Palveluksessa olevista ja /tai eläkeläisistä koostuvat opinto- tai harrastusryhmät

Kuljetustyöntekijöiden työhuonekunta 15.000 VOLVO-seminaari, Kuusankosken Vartijan työhuonekunta 6.000 Koulutustoiminta, Teollisuustoimihenkilöiden Kymmene Oy:n työpaikkaosastot Kuusankoskella 19.000 Euroopan yhdyntymisen -laivaseminaari, Voikkaan paperitehtaan laboratoriohenkilökunta 10.000 Ihminen muuttuvassa työympäristössä, Voikkaan tehtaan rakennusryhmän henkilöstö 10.000 Koulutustoiminta, Voikkaan klubin henkilökunta 5.000 Opintomatka Naantaliin.

Yhteisöt

Kuusaan Latu ry 3.600 Koulutustoiminta, Kuusankosken Rintamamiesveteraanit ry 5.000 10-vuotisjuhlan järjestäminen, Kuusankosken Ampujat ry 3.000 Lindesbergin ampumaseurojen vierailu, Kuusankosken Naisvoimistelijat ry 5.000 70-vuotisjuhlan järjestäminen, Kuusankosken Puhti ry 5.000 TUL:n piirijuhlaan osallistuminen, Kuusankosken Sotaveteraanit ry 8.000 25-vuotisjuhlan järjestäminen, Kuusankosken Urheiluseura ry 8.000 Nuorten urheilijoiden leirit, Kuusankoski-seura ry 1.400 Perinnejuhlakoulu, Kymintehtaitten Filatelistiklubi ry 2.500 60-vuotisnäyttelyn järjestäminen, Työväen Sivistysliiton Kuusankosken Opintojärjestö ry 5.000 Harrastetöiden näyttely, Voikkaan Eläkkeensaajat ry 1.500 Koulutustoiminta, Voikkaan Marttayhdistys ry 2.000 25-vuotisjuhlan järjestäminen, Voikkaan Työväen Soittokunta ry 5.000 Nuotiston hankinta, Voikkaan Viesti ry 10.000 TUL:n piirijuhlaan osallistuminen.

SOINLAHDEN HALLINTOKUNTA

Palveluksessa olevat

Vapaa-ajan harrastustoiminta
Repo Toivo 1.500 Kilpapyöräily, Tolonen Teemu 1.500 Eläintäytötkurssi, Väisänen Ilkka 1.500 Kennelharrastus.

Perheenjäsenet

Ammattiin liittyvä opiskelu
Kinnunen Kerttu 1.500 Kampaajakurssi, Ruotto Heli 3.000 Erikoissairanhoidtajakoulutus.

Vapaa-ajan harrastustoiminta

Morko Leeni 1.500 Ratsastus, Poddikin Jukka 1.000 Jalkapallo/Jääkiekko, Ruotsalainen Jenni 1.000 Musiikkiharr., Tolonen Tuukka 1.000 Jääkiekko.

Palveluksessa olevista ja/tai eläkeläisistä koostuvat opinto- ja harrastusryhmät

Kymmene/Soinlahden Eläkeläiskerho 3.000 Virkistysretki.

Yhteisöt

Soinlahden Marttayhdistys ry 1.000 Kurssi- ja koulutusretki.

Sankoin joukoin luonnon puolesta

Puolen kolmattasataa Kuusankosken kymmeneläistä noudatti 21.5. kehotusta nousta ylös, lähteä ulos ja kiertää lenkki Eerolasta Pukkisaareen ja takaisin. Kymin henkilö- löstöpäivän järjestämä tapahtuma liittyi osaltaan valtakunnalliseen kampanjaan, jonka tavoitteena on kerätä vuoden 1941 maaottelumarssin osanottajamäärä eli 1,5 miljoonaa kävelijää.

Patikoinnin päätteeksi 242 reippailijaa allekirjoitti vetoomuksen maailman parlamenteille, jotta kaikkien maiden lainsäädäntöön kirjattaisiin velvoite suojella luontoa.

Sään oikut ja sadepisarot eivät tahtia haitanneet. Verlan Riemuriihiorkesterin aurinkoiset sävelet viihdyttivät lähtöpaikalla Eerolassa. Pukkisaaren makkara- ja mehupisteessä jono venyi lähes sadan metrin pituiseksi. Reitin varrella olevaan luontopolkukisaan osallistui parisen sataa patikoijaa. Lisäksi luonnonystäväillä oli maalipaikalla mahdollisuus tutustua **Jukka Junolan** täytettyjen eläinten ja luontoaiheisten piirrosten näyttelyyn.

Liikkeelle luonnon puolesta -tapahtumaan osallistuneiden kesken arvottiin komeita palkintoja, jotka onnetar lahjoitti seuraaville:

Leipäkone: Seppo Mäkinen.
Lentolaukku: Anne Aarnio, Jukka Autio, Eero Eriksson, Lea Jokimies, Liisa Kekki, Raili Kosonen, Pekka Laine, Ritva Laine, Raija Lehtinen, Lea Mouhu, Marjo Nevasaari, Maija Niilola, Maija-Leena Nikula, Taimi Nikula, Veikko Pasi, Brita Perälä, Kalevi Simonen, Salla Suomela, Hilka Topo, Lea Wiik.

Maaottelumarssikirja: Kristiina Hirvonen, Juha Puholainen, Markku Sihvola, Taisto Siitari, Niilo Ukkonen.

Vyötarolaukku: Pekka Arponen, Timo Arponen, Else Kantola, Marjut Karjalainen, Laura Kero, Hannele Koskinen, Maarit Laine, Timo Laine, Marjatta Lehtonen, Anneli Luusuaniemi, Toini Niemi, Riitta Peltola, Erkki Pulkkinen, Ulla Rantanen, Paula Riihimies, Merja Seilonen, Kaarlo Timonen, Maija-Liisa Tuviala, Jyrki Valto.
Luontopolkukisan tietäväsimmät olivat:

9 pistettä: Sari Holopainen, Heikki Junnola, Laura Kero, Eeva Laaksonen, Tuula Lappalainen, Veikko Niilola, Oiva Riihimies, Paula Riihimies, Liisa Salminen.

8 pistettä: Terttu Arponen, Kirsti Hirvonen, Tuula Holopainen, Pirjo Isomäki, Marjut Karjalainen, Elina Kero, Perttu Kero, Anneli Luusuaniemi, Elli Mauno, Reijo Mauno, Sirkka-Liisa Mikkela, Pirjo Penttilä, Pekka Ristola, Ulla Ristola, Salla Suomela, Aira Suur-Nuuja, Pentti Suur-Nuuja, Tarja Tyni, Tuija Ukkonen, Esa Verho, Raimo Yrjölä, Pauliina Ääpäälä.

Sekä arvonnassa että luontopolkukisassa menestyneet saavat palkintonsa Kymin henkilöstöpalvelusta.

SILLOIN ENNEN

Maaliskuisen muuton yhteydessä Kymin automaatio-osaston ensiapukaapista löytyi vuosien saatossa sisällöltään lähes "hengenvaaralliseksi" muuttunut teos. Kyseessä on sairaanhoidattar Vieno Westerlundin kirjoittama ja Suomen Punaisen Ristin vuonna 1937 julkaisema käsikirja "Ensiapu tapaturmissa".

Sisäänhengitysliike. Tartutaan tukevasti hukkuneen hartioihin ja kohotetaan hukkuneen yläruumista.

Uloshengitys. Käsivarret ojennettuina asetetaan kädet rintakehän alaosaan viimeisten kylkiluitten kohdalle, selkärangan kahta puolta. Rintakehää painetaan kokoon samalla työnten käsiä hiukan ylöspäin ja siitä sivuille kylkiluita myöten.

Nykyisen elvytyksen avainkäskyt ovat:

A= *Avaa hengitystiet esim. taivuttamalla potilaan päätä taaksepäin.*

P= *Anna puhalluselvytystä suusta-suuhun.*

U= *Mikäli sydän ei toimi, aloita ulkoinen paineluelvytys, joka kohdistuu potilaan rintalastan alaosaan.*

A= *Hälytä apuvoimia!*

Käärmeen pisto.

Kyykäärmeen pisto voi uhata, kun avoaloin kulkee metsässä, marjassa tai sienessä, tai jos ärsyttää käärmettä, joka on asettunut metsänreunalla päivää paistattamaan, tai vaikkapa metsässä istahtaessa käärmeen päälle.

Kyykäärmeen piston vaarallisuutta yleensä liioitellaan. Kuolevaisuus kyykäärmeenpuremasta on vain muutama %. Puremat, jotka sattuvat ukkosilmojen jälkeisinä päivinä, sanotaan olevan muita vaarallisempia.

Myrkyaineen poistaminen haavasta voi tapahtua esim. puhtaalla veitsellä, jos sellainen on käytettävissä. Veitsellä viilletään leikkua haavat yhdistämään puremapistokset toisiinsa. Tämän jälkeen joko kiihdytetään vuotoa haavasta puristamalla haavan reunoja tai imetään myrky haavasta suulla tai mieluummin kuppalasilla. Suulla voidaan imeä vain siinä tapauksessa, että huulet, suun limakalvo ja hampaat ovat ehyet ja terveet.

Yllämainittujen toimenpiteiden lisäksi voidaan sydämen vahvistukseksi antaa esim. väkevää kahvia (tai alkoholipitoisia juomia). Jos lapselle antaa alkoholipitoisia aineita, tulee varoa antamasta niitä liikaa, jottei lapsi käärmeenmyrkytyksen lisäksi saisi alkoholimyrkytystä.

Nykyisten ensiapuohjeiden mukaan käärmeen purema raaja asetetaan lepoon ja puremakohdan yläpuolelle kiedotaan napakka side estämään myrkyä leviämistä. Pureman hoito kuuluu aina lääkärille, joten omatoimiset "puukko-tempu" on syytä unohtaa.

Palovammat.

I asteen palohaavoissa, siis **punoituksesta**, tulee meidän ensin kevyesti esim. joditinktuuraan, spriihin tai bentsiiniin kostutetulla tukolla pyyhkiä punoittavan alan ympäristö. Desinfioinnin jälkeen käytetään joko rasvaisia voiteita – esim. sinkkisalvaa tai naftalaanipastaa – puhtaita öljyjä – kuten ruoka- tai parafiiniöljyä – suolatonta voita tai kermaa, tai jauhomaisia aineita – esim. perunajauhoja, talkkia, puuteria. Kun punoitus on peitetty joko voiteella tai kuivikkeella, asetetaan sille aseptinen sidos, jossa tulee käyttää runsaasti pehmikettä (pumpulia, puuvanuketta). Lämpö lieventää kipua.

Suomen Punaisen Ristin vuonna 1989 julkaisema ensiapukirja sanoo lievien palovammojen hoidosta seuraavaa: jäädytä palanut alue huuhtelemalla sitä juoksevilla viileällä vedellä tai upottamalla se veteen. Peitä kevyesti puhtailla siteillä. Jos vamma alkaa tulehtua, näytä se lääkärille.

Hukkuminen.

Hukkuneen suun puhdistus. Suu puhdistetaan etusormella, jonka ympäri on kääritty nenäliina. Samalla lyödään toisella kädellä potilasta selkään lapaluitten välistä.

Veden ravistus keuhkoista. Pelastaja työntää molemmat kätensä hukkuneen rintakehän alaosaan kohdalle, kohottaen hukkunutta jonkinverran maasta.

Yritystenniksen Kyμι-Cup Kuusankoskella

Kuusankosken tehtaitten tenniskerho järjestää Kymenlaakson talousalueen yrityksille tennisturnauksen Koskenrannan tenniskentällä 7.-9.6.1991.

Joukkueiden välillä pelataan kaksi kaksinpeliä ja nelinpeli. Otelut ratkaistaan kahdella voitettulla erällä, tilanteessa 6-6 pelataan tie-break.

Ilmoittautuminen viimeistään 3.6.1991 klo 16.00 mennessä puh. 402 2916 (ma-pe klo 8.00-16.30). Osanottomaksu on 120 mk/joukkue.

Kilpailujen johtajat **Juha Kouki**, puh. 402 2536 ja **Lasse Mattila**, puh. 286 5501 vastaavat kilpailuja koskeviin kysymyksiin.

Otteluajoja voi tiedustella tiistaista 4.6.1991 alkaen puh. 402 2916.

Turnauksen voittaja saa kiinnityksen Kymin Paperiteollisuus Oy:n lahjoittamaan kiertopalkintoon. Lisäksi jaetaan esinepalkintoja.

JÄRJESTÖT

Voikkaan Metallī ao. 12

Kesäretki veteraanijäsenille

Metallin Kymin piirijärjestö järjestää työelämän ulkopuolella oleville A- ja B-vapaaajajäsenille kesäretken. Retki tehdään torstaina 13.6. Metallirantaan, Loviisan Valkoon. Kyseessä on päiväretki, jolla ei yövytä. Perillä on tarjolla sauna, kahvit, ruoka, makkaraa, ym. Ilmoittautumisia ottaa vastaan **Jari Käpä** ja **Kari Heikkilä** työaikana, puh. (401) 3222.

Uudet verokortit

Uudet verokortit tulevat voimaan 1.7.1991, ellei toisin päätetä. Verokortti on toimitettava työnantajalle ensi tilassa. Työntekijät toimittavat verokorttinsa palkkatoimistoon, teollisuusoppilaitoksen toiseen kerrokseen. Toimihenkilöt lähettävät verokorttinsa **Maarit Hämäläiselle**, keskuskonttorin ensimmäiseen kerrokseen.

Kymenrannan sauna ja pesutupa kiinni

Kymenrannan sauna ja pesutupa suljetaan 15.7.-12.8. väliseksi ajaksi kesäloman ja korjausten vuoksi.

MERKKIPÄIVÄT

Pekka Kiviluoto

Arnold Järvinen

Työterveyslääkäri **Pekka Kiviluoto** Kymin työterveysosastolta täyttää 50 vuotta 22.6.

Pekka Kiviluoto on syntynyt Tampereella. Hän kirjoitti ylioppilaaksi Lahdessa vuonna 1960. Lääketieteen lisensiaatiksi hän valmistui Helsingin yliopistosta vuonna 1967. Yleislääketieteen erikoislääkäri hänestä tuli vuonna 1976 ja työterveyshuollon erikoislääkäri 1982.

Yhtiön palvelukseen työterveyslääkäriksi Kiviluoto tuli vuonna 1973.

Pekka Kiviluoto on toiminut kunnallisissa luottamustehtävissä mm. Kuusankosken ympäristölautakunnan varapuheenjohtajana. Hän kuuluu Suomen Teollisuuslääketieteen yhdistyksen hallitukseen sekä Kouvolan lääkäriseuran hallitukseen. Hän on Kuusankosken rotaryklubin jäsen.

Pekka Kiviluoto pelaa aktiivisesti tennistä ja on toiminut mm. Kuusankosken Tenniksen puheenjohtajana. Hän harrastaa myös muuta liikuntaa sekä purjehdusta, lukemista ja musiikin kuuntelua.

Pekka Kiviluoto järjestää merkkipäivävastaanoton kotonaan 20.6. kello 11-15.

Veturinkuljettaja **Arnold Järvinen** tehdaskuljetuksesta täyttää 60 vuotta 12.6.

Yhtiön palvelukseen hän tuli vuonna 1948. Nykyisessä tehtävässään veturinkuljettajana hän on toiminut 27 vuoden ajan.

Arnold Järvinen on kuulunut Voikkaan tehtaan palokuntaan sekä Voikkaan reserviliupseereihin. Hän on toiminut myös työpaikkansa liikuntayhdyshenkilönä.

Vapaa-aikanaan hän käy kalassa ja harrastaa kuntourheilua.

Jakeluesimies **Matti Lulu** Voikkaan varastopalvelusta täyttää 60 vuotta 5.6. Merkkipäiväänsä hän viettää matkoilla.

Trukikuljettaja **Paavo Kauppi** Voikkaan kuljetusjaoksesta täyttää 50 vuotta 24.6.

Yhtiön palvelukseen hän tuli vuonna 1985 uittomieheksi metsäosastolle. Vuonna 1988 hän siirtyi kuljetusjaokseen trukkitallille.

Paavo Kaupin harrastukset ovat aidon suomalaiset: metsästys ja kalastus.

Avustuskassa tiedottaa

Varsinainen kassankokous

Kuusankosken Tehtaitten Avustuskassan varsinainen kassankokous pidettiin Yksyissä 18.4. Kokouksessa vahvistettiin vuoden 1990 tilinpäätös ja toimintakertomus sekä myönnettiin tilivelvollisille vastuuvapaus. Lisäksi käsiteltiin kassan hallituksen esittämät sääntömuutokset, jotka hyväksyttiin.

Muutokset koskivat sääntöjen 9 pykälään tehtyjä lisäyksiä muuttuneen lainsäädännön johdosta, 13 pykälän 1 momentin 5 -kohtaa (hammashoito), 6-kohtaa (silmläsi), 13 pykälän 3 momentin täsmennystä omavastuuajan ansainnasta, uusien 4 ja 5 momenttien lisäämistä 13 pykälään (tutkimuksen ja hoidon antajaa koskevat vaatimukset ja ulkomailla annetun hoidon korvaaminen) ja 18 pykälää (äitiysavustusta ja äitiytlisäpäivärahaa koskevien säännösten selventäminen muuttuneita olosuhteita vastaavaksi). Muutokset tulevat voimaan 1.7. lukien, mikäli sosiaali- ja terveysministeriö ne vahvistaa.

Kokouksessa tiedotettiin myös lisäpäivärahan ja vastaavan äitiytlisäpäivärahan muuttumisesta veronalaiseksi vuonna 1992.

Korvauksia yli 14 miljoonaa

Vuonna 1990 Avustuskassa suoritettiin korvauksia kaikkiaan 14.187.694,72 markkaa. Sairausvakuutuslain mukaisten korvausten osuus tästä oli 9.847.630,25 markkaa ja lisäetuuksien 4.340.064,47 markkaa. Kokonaissumma jakautui korvauserusteitain siten, että päivä-, äitiys-, isyys- ja vanhempainraha sekä ansionmenetykskorvaukset muodostivat 8.255.557,17 markkaa. Loput 5.932.137,55 markkaa olivat sairaanhoitokorvauksia, joista SVL-korvauksia oli 1.956.341,98 markkaa ja lisäetuuksia 3.975.795,57 markkaa.

Kassan jäsenmäärä 31.12.1990 oli 3 241. Näistä työntekijäjäseniä oli 2 743 (2 183 miestä ja 560 naista) ja eläkeläisjäseniä 498 (423 miestä ja 75 naista).

Selvitys Avustuskassan tiedotukseen lääkärintodistus ajokorttia varten

Työterveyskeskus ei peri Kuusankosken tehtailla palveluksessa olevilta henkilökohtaisista lääkärintodistuksista erillistä palkkiota.

Palkkio peritään vain Avustuskassan piiriin kuuluilta eläkeläisiltä sekä huoltopalveluja ostavien ulkopuolisten yritysten henkilökunnalta.

HENKILÖUTISET

Merja Kukkola

Eija Kurtto

Ann-Marie Vaernerberg

Kymin Paperiteollisuus Oy

Tehdaspalvelu

■ Merkanti **Merja Kukkola** on 1.5.1991 alkaen nimitetty tehdaskuljetusten osastosihteeriksi. Hän on aikaisemmin toiminut saman osaston kuljetussihteerinä.

Palomestari **Jorma Starckin** jäätyä eläkkeelle on Kymin tehdaspalokunnassa toteutettu seuraavat nimitykset:

Palomestariksi on 16.5.1991 alkaen nimitetty **Juhani Karvonen**, 42. Joukkueenjohtajaksi on samasta päivämäärästä lähtien nimitetty **Reijo Pehkonen**, 32, ja ryhmänjohtajaksi **Jukka Nyberg**, 41.

Konttoripalvelu

■ Merkanti **Eija Kurtto** on 29.4.1991 siirtynyt paperin mark-

kinoinnin myyntihallinto-osastolta postittajaksi konttoripalveluun.

Merkanti **Irma Pukki** on 27.5.1991 siirtynyt Kymin ostovastarastolta puhelunvälittäjäksi konttoripalveluun.

Kymmene Oy Markkinointisihteeristö

■ Valt.maist. **Ann-Marie Vaernerberg** on nimitetty 1.5.1991 alkaen markkinointiasistentiksi markkinointisihteeristöön Helsinkiin. Hänen tehtäviinsä kuuluu mainosmateriaalin tuottaminen ja myyntikonttoreiden avustaminen markkinointiviestinnässä. Lisäksi hän avustaa konsernin painotuotteiden tekemisessä.

ELÄKKEELLE

Kymin Paperiteollisuus Oy

Tekninen kehitys

Laboratoriotyöntekijä **Kyösti Ekroos** (47 palveluvuotta).

Tehdaspalvelu

Osastosihteeriksi **Ritva Heinonen** (27), rakennustyöntekijä **Taisto Skön** (40), siistijä **Kerttu Toivola** (6).

Hienopaperi

Käärimäkoneen varaamäntä **Anne Ukkola** (29).

Kaukas Oy

Voikkaan puuhiomo

Puunkäsittelijä **Reijo Lahtinen** (28).

Voikkaan paperitehdas

Pakkaaja **Veikko Hokkanen** (27), uudestaanrullaja **Veijo Perätalo** (21).

KIITOKSET

Kiitos Voikkaan paperitehtaan mestareille ja työtovereille muistamisesta jäädessäni vapaalle.

Paavo Hahl

Kiitokset klooritehtaan johdolle ja henkilökunnalle.

Pentti Jäppinen

Kiitän työnjohtoa ja työtovereita jäädessäni vapaalle.

Pentti Kauppi

Lämmin kiitos muistamisesta merkkipäivänäni.

Tarmo Lindén

Kiitos työtovereille ja keskuskonttorin kahvion asiakkaille muistamisesta jäädessäni vapaalle.

Ritva Muukkonen

Lämmin kiitos muistamisesta!

Pertti Toivanen

Lämpimät kiitokseni Teille kaikille, jotka lukuisin eri tavoin muistitte minua siirtyessäni vapaa-ajan harrastusteni pariin 30.4.1991.

Veijo Turkin

PSYKKINEN TYÖSUOJELU
- OSA JOKAPÄIVÄISTÄ TYÖTÄMME

Työ on mitoitettava ihmisen mitoilla

Psyykkisen työsuojelun tavoite on työntekijöiden henkisen hyvinvoinnin turvaaminen ja edistäminen työssä sekä heidän suojelemisensa työn haitalliselta henkiseltä kuormituksesta. Terveystilan säilyttämisen lisäksi tavoitteena on myös työn haastavuus ja työntekijöiden kehittymismahdollisuudet.

■ Psyykkisen työsuojelutyön keinot voivat joko ehkäistä epäkohtien ja ongelmien muodostumista tai korjata niitä. Toiminta voi kohdistua sekä työhön ja työympäristöön että yksilöön ja työyhteisöön. Parhaimmillaan psyykinen työsuojelutyö on tulevia ongelmia ennakoivassa, mutta myös auttavia ja korjaavia toimenpiteitä tarvitaan.

Työyhteisö oman työpaikkansa asiantuntija

Henkisen hyvinvoinnin turvaaminen työelämässä on osa meidän kaikkien työtä. Siihen tarvitaan johdon, henkilöstöhallinnon, esimiesten, työsuojelun, työterveyden ja jokaisen yksittäisen työntekijän tukea ja työtä.

Työpaikkojen oma henkilöstö on kuitenkin aina avainasemassa. Niin esimiesten, työtovereiden kuin yksittäisen työntekijän toiminta ja vastuu ovat merkityksellisiä. Voimme vaikuttaa töiden sujumiseen ja kehittämiseen, ilmapiiriin ja viihtyvyyteen - vastuu omasta henkisestä hyvinvoinnista on meillä jokaisella itsellämme ja siksi on tärkeää itse toimia aktiivisesti eikä olla vain suojelun kohde.

Psyykkisen työsuojelun tarve voi korostua mm. muutoksia toteutettaessa, uutta suunniteltaessa ja ongelmatilanteita korjattaessa, jolloin saatetaan tarvita erityisiä toimenpiteitä psyykkisen työsuojelun hoitamiseksi.

Jos ongelmia on, on tärkeää tunnistaa sekä tunnustaa ne ja pyrkiä ratkaisemaan ne käsittelemällä niitä yhdessä. Jos ongelmatilanteiden selvittelyssä omat/työyhteisön keinot eivät riitä, voit myös kääntyä esim. työterveyshuollon ja työsuojelun ammattihenkilöiden puoleen ja pohtia heidän kanssaan erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja.

Hyvän tuotteen takana hyvä työntekijä ja työyhteisö

Monenlaiset tekijät aiheuttavat psyykkistä kuormitusta työssä. Suuri osa niistä on haitallisia äärimuodoissaan - joko liian vähäisinä tai liian voimakkaina. Sopivassa

	Työhön kohdistuva toiminta	Työntekijöihin ja työyhteisöön kohdistuva toiminta
Ennakoivat toimet	Työn ja työympäristön suunnittelu, henkistä hyvinvointia tukevat esim: - työn sisältö, työ määrä - työmenetelmät - työympäristö - sosiaaliset suhteet - johtamismenetelmät	Yksilön henkisen hyvinvoinnin huomiointi - työhönotto, sijoittaminen - perehdyttäminen, työnopetus - koulutus - osallistuminen oman työn kehittämiseen - yhteistyö, vuorovaikutus
Korjaavat toimet	Ongelmien kartoitus ja epäkohtien korjaaminen esim: - työn organisointi - johtamiskäytännön kehittäminen - meluntorjunta - työmenetelmien ja työvälineiden korjaaminen	Yksilön ja työyhteisön ongelmatilanteiden määrittely ja ratkaisu esim: - kriisitilanteiden tunnistaminen ja hoito - yksilön tukeminen - työyhteisön kehittäminen - työnohjaus - esimies/alaiskeskustelut, kehityskeskustelut

Psyykkisen työsuojelun vaikutuskohdat

määrin työhön sisältyessään ne ovat hyvinvointia luovia, työssä suoriutumista ja työmotivaatiota lisääviä.

Toisaalta täytyy muistaa, että henkistä hyvinvointia työpaikalla ei voida täysin erottaa olemassaolosta yleensä, sillä se on riippuvainen niin työ- kuin muunkin ympäristön ja elämän monimutkaisista vuorovaikutussuhteista.

Henkistä hyvinvointia tukevia ja edistäviä työn piirteitä ovat:

Organisaatiotuntemus
-organisaation tavoitteet, esimies/alaisuus

Tehtäväkuvan selkeys, kokonaiskuva työstä

-selkeä vastuualue, sen liittyminen koko työprosessiin

Työn tavoitteet, tulevaisuuden tavoitteet

-selkeä käsitys työn tavoitteista, mukanaolo työn tavoitteita suunniteltaessa, työn tulevaisuus, urakehitys

Kehittävyys, vaihtelevuus

-monipuolinen ammattitaitojen käyttö, uuden oppiminen, ammatissa kehittyminen

Työn määrän sopivuus

-työmäärän vaihtelu, omien voimavarojen kokeilu, elpyminen

Itsemäärääminen, vastuu

-tehtävän tehokkaan hoitamisen edellyttämät itsenäiset päätökset omalla vastuualueella

Palaute työstä, kannustaminen

-tieto työn tuloksesta, menettelyta-voista, myönteinen/kielteinen palaute

Tiedon saanti

-työntekijöitä ja työtä koskevat suunnitelmat, avoimuus ja ajoissa,

muutosvaiheissa erittäin tärkeä **Vuorovaikutus, ihmissuhteet** -mahdollisuus keskustella työhön liittyvistä asioista, neuvot, tuki, ongelmien käsittely yhdessä, hyvä työpaikkahenki puskurina paineita vastaan

Tarvitaan pikemminkin tahtoa kuin rahaa

Henkinen hyvinvointi voidaan turvata parhaiten, jos se on yhtenä tavoitteena työpaikkojen asioiden hoidossa. Tämä edellyttää meiltä asenteellista valmiutta nähdä henkinen hyvinvointi ja organisaation tuloksellisuus toisiaan tukevana asioina - eli työn tulosta ja hyvinvointia ei pidä nähdä kilpailevina tai vastakkaisina tavoitteina.

Kuten työnteossa tuloksen aikaansaaminen on päätarkoitus niin myös henkisen hyvinvoinnin kannalta työnteon sujuminen ja aikaansaamisen tunne on olennaisinta.

Työpaikan toimintakyky, toimivuus organisaationa ja työyhteisönä vaikuttaa suuresti siihen, min-kälaista itse työn tekeminen on ja miten se koetaan.

Työyhteisön hyvinvointi näkyy tuottavuutena, työvoiman pysyvyytenä sekä vähäisinä poissaoloina. Hyvinvointi tuntuu hyvänä ja turvallisena ilmapiirinä, työpaikan me-henkenä, toiminnan häiriöttömyytenä ja yhteistyön sujumisena.

Rea Salovaara-Simola

Artikkelin kirjoittaja on *Kymin Paperiteollisuus Oy:n työterveyspsykologi.*

Pronssia Kymin tehdaspalokunnalle

Kaikkiaan 42 tehdas- ja vapaaehtoisista palokuntaa eri puolilta Suomea kilpaili JEHU-maljasta Tampereella 25. toukokuuta. 40-vuotisjuhlakilpailun järjestelyistä vastasivat Tampereen palolaitos ja paikalliset tehdas- ja vapaaehtoiset palokunnat.

Kilpailussa arvioitiin joukkueiden taidot sekä joukkueen jäsenten henkilökohtaiset tiedot. JEHU-malja meni tänä vuonna Ruskon VPK:lle, ja toisen sijan otti Vaajakosken VPK. Tehdaspalokunnista parhaiten sijoittui kisassa kolmanneksi tullut Kymin Paperiteollisuus

Oy:n TPK. Kuusankoskelaispalokuntien juhlaa täydensi Voikkaan TPK:n viides sija. Kaukas Oy:n TPK Lappeenrannasta sijoittui kymmenenneksi.

Kymin pronssijoukkueen kokoonpano oli seuraava: joukkueenjohtaja **Reijo Pehkonen, Harri Laitinen, Perttu Kero, Jari Kinnunen, Leo Puljava ja Juha Skyttä.** Voikkaan edustajina kisailivat joukkueenjohtaja **Jarmo Kontkanen, Erkki Aitala, Ari Mäkinen, Aimo Pöyry, Juha Rötö ja Harri Venemies.**

Uutiskymin painopaikka vaihtui

Uutiskymin toukokuun numero ilmestyy selvästi myöhästyneenä. Viivästyminen johtuu osittain siitä, että Kouvolan Kirjapaino, jossa lehteämme on painettu vuodesta 1936 lähtien, ajautui konkurssiin

toukokuun alussa ja lehden painatus jouduttiin siirtämään toiseen paikkaan.

Alunperin vuonna 1921 itsenäisenä yhtiönä, Kouvolan Kirja- ja Kivipainona aloittanut painolaitos sulautui vuonna 1941 Kymi-yhtiöön. Kehitysyhtiö Eficapin omistukseen kirjapaino siirtyi vuonna 1988. Kirjapainon toimintaa jatkaamaan on toukokuun lopulla perustettu uusi yhtiö, Kouvolan Painotalo Oy.

KONSERNI-UUTISIA

Wisapak yhtiöitettiin

Wisaforest Oy Ab:n pakkausmateriaaliyksikkö Wisapak aloitti toimintansa itsenäisenä Wisaforestin tytäryhtiönä, Wisapak Oy Ab:nä toukokuun 2. päivänä.

Yhtiön teollisuuspaperin tuotanto keskitetään Wisapak Pietarsaaren tehtaalte. Uudelleenjärjestelyjen jälkeen koko sakkituotanto sijoitetaan Wisapak Karhulan tehtaalte, yhtiön toisen osakkaan, Enso-Gutzeit Oy:n (osuus 35%) uuteen yhtiöön tuomaan yksikköön.

Teollisuuspaperikoneiden siirto Karhulasta Pietarsaaren toteutetaan suunnitelmien mukaan kesään 1992 mennessä. Wisapakin sakkilinjat, joista osaa on jo alettu purkaa, asennetaan Karhulan tehtaalte ja linjojen arvioidaan olevan täydessä käytössä elokuun lopussa.

Wisapak Pietarsaaren tehdas työllistää noin 300 työntekijää ja tuottaa vuosittain noin 85 000 tonnia teollisuuspaperia. Karhulan tehtaalte on noin 200 työntekijää ja tuotanto on suunnitelman mukaan 120 miljoonaa paperisäkkiä vuodessa.

Emoyhtiö, Wisaforest Oy Ab, on Kymmene Oy:n tytäryhtiö.

Ekholmin silta kaupungille

Ekholmin silta on siirtymässä Kymin Paperiteollisuus Oy:ltä Kuusankosken kaupungin omistukseen. Kymin osalta siltakauppaa liittämisalueineen on jo käsitelty, kaupungin luottamuselimityksessä päätös tehtäen lähiaikoina.

Ekholmin silta on ollut suljettu moottoriajoneuvoliikenteeltä viime marraskuun alusta lähtien, koska silta ei täytä rakenteensa ja kunnonsa puolesta nykyisiä yleisen liikenteen kulkuväylälle asetettuja vaatimuksia.

Sillan lisäksi suunnitteilla oleva kauppa käsittää puolentoista kilometrin mittaisen väylän Marskin kadun ja Koskikadun välillä. Hankkeeseen sisältyvät myös liikenteen ohjauslaitteisto ja sillan kummassakin päässä olevat tiilikennealueet.

Voikkaan paperitehtaan toiminnan tervehdyttämistä suunnitellaan

Kaukas Oy:n Voikkaan paperitehtaalte on käynnistetty YT-menettely toiminnan tervehdyttämissuunnitelmasta, jolla tähdätään kannattavien toimintaedellytysten luomiseen. Tämä merkitsee työpaikkojen olennaista vähentymistä Voikkaalla. YT-neuvottelujen jälkeen kesän lopulla päätetään toiminnan tervehdyttämishohjelmasta ja sen sisällöstä.